

Yttrande
2025-08-26

(Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

Nr (13)

Yttrande angående – Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Yttrande

Det rödgröna styret kan konstatera att samtliga remissinstanser lämnar stark och seriös kritik mot Moderaternas förslag om att införa ett så kallat effektiviseringspolitiskt råd. För oss är det uppenbart att det Moderaterna föreslår skulle innebära en parallell struktur som ökar administrationen. Vi ser att förslaget dessutom är ett sätt att försöka undvika politiskt ansvar för de politiska nedskärningar de vill göra. Genom att skapa ett byråkratiskt präglad råd vill Moderaterna dölja sina nedskärningar genom godtyckliga siffror och utplockad statistik.

Liknande koncept har prövats i närtid. Så sent som i år genomförde de radikalaste delarna av den amerikanska regeringen ett liknande initiativ, vilket fick mycket svåra konsekvenser för grundläggande offentliga uppgifter. Det förra högerstyret i Göteborg hade en dogmatisk syn på kostnadsuppräknningen, vilket i stort låste fast förvaltningarna i samma uppräkningsprocent varje år – oavsett samhällsförändringar. Det är inte att ta ansvar för stadens verksamheter.

Det bör också tilläggas att den moderata motionen uttryckligen nämner de stora kommunala välfärdsverksamheterna som mål för nedskärningarna. Det är allvarligt. Efter de senaste årens kostnadskris och passivitet från regeringens sida bör fler partier ha kommit till insikt om att skolan och omsorgen – och den personal som arbetar i välfärden – varken behöver eller klarar fler stora, ospecificerade besparingskrav. Men inte här. Moderaterna försöker istället klä sina politiska nedskärningar i vetenskapliga begrepp.

För den som verkligen vill ta itu med bristande effektivitet i den offentliga sektorn finns mycket att göra. Det första är att synliggöra och stärka förvaltningarnas redan pågående arbete för att ge göteborgarna bästa möjliga kvalitet för skattemedlen. Moderaterna hade dessutom exempelvis kunnat börja ifrågasätta den ordning som tillåter börsnoterade bolag att förflytta stora belopp av göteborgarnas skattepengar från välfärden till aktieutdelning varje år. Den organiserade brottsligheten använder i många fall privat välfärd som metod för att tjäna eller tvätta pengar. Det är pengar som hade kunnat göra verklig skillnad för de som behöver välfärden eller arbetar i densamma.

Det rödgröna styret föreslår, med hänvisning till ovanstående yttrande och samtliga remissinstanser, att motionen avslås i sin helhet.

Yrkande

L,D,KD

2025-08-21

Ärende 13

Yrkande angående – Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Motionen anses besvarad

Yrkandet

Vi delar motionärernas ambition att effektivisera kommunens verksamheter. Samtliga remissinstanser är dock kritiska med goda argument. De menar att det finns en risk att rådet huvudsakligen genererar parallella strukturer, ytterligare rapportering, kostnader och ökad administration. Nämnderna har redan ett ansvar för att använda tilldelade resurser effektivt, och bedöms också ha bäst kunskap om sin verksamhet och vilka faktorer som påverkar resultatet.

Dessutom ger erfarenheter från tidigare råd att det är svårt att nå effektivitet och resultat med parallella strukturer vid sidan av de parlamentariska och demokratiska. Vi ser därför en uppenbar risk att ytterligare ett råd leder till ännu mera administration och sämre effektivitet.

Motionen ska därför anses besvarad.

Yrkande

Moderaterna

Ärende 13

2025-05-21

Yrkande angående – Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

1. Motionen bifalles

Yrkandet

Göteborg står inför betydande utmaningar vad gäller att få ut mer kvalitet och resultat för de resurser som satsas, inte minst inom skolan men också inom flera andra verksamheter. Ett råd med uppdrag att analysera, granska och ge rekommendationer kan bidra till att identifiera förbättringsområden och till att våra skattemedel används på ett mer ansvarsfullt och effektivt sätt.

Att införa ett effektiviseringspolitiskt råd, inspirerat av det som framgångsrikt etablerats i Lunds kommun, skulle ge staden tillgång till värdefull kompetens och bidra till att skapa långsiktig nytta för göteborgarna. Det är en satsning på ökad kvalitet, transparens och ansvarstagande i hur vi bedriver vår kommunala verksamhet.

Mot denna bakgrund yrkar vi bifall till motionen i dess helhet.



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-06-16

Ärendenummer SLK-2025-00191

Handläggare

Charlotta Bjerhem

Telefon: 031-368 05 88

E-post: charlotta.bjerhem@stadshuset.goteborg.se

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Motionen

Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) föreslår att kommunfullmäktige inrättar ett effektiviseringspolitiskt råd. Rådets syfte ska vara att ge stöd, analysera, och lämna konkreta rekommendationer för hur Göteborg kan förbättra sina processer och styrsystem i syfte att generera mer valuta för skattepengarna och skapa långsiktig nytta för göteborgarna. Motionärerna föreslår att fullmäktige beslutar att Göteborgs Stad ska inrätta ett effektiviseringspolitiskt råd med syftet att granska, analysera och ge råd om hur kommunens resurser kan användas mer effektivt, med fokus på att förbättra resultatet inom kommunens verksamheter.

Motionärerna förslår vidare att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att ta fram riktlinjer för rådets uppdrag, sammansättning och arbetsformer, inspirerade av det råd som finns i Lunds kommun. Kommunstyrelsen ska också få i uppdrag att utse ledamöter, ordförande och vice ordförande till rådet, vilka bör inneha hög vetenskaplig eller professionell kompetens inom områden som ekonomi, organisation och samhällsvetenskap. Rådets uppgifter ska bland annat innefatta att analysera stadens verksamheter och identifiera områden med förbättringspotential, att lämna årliga rapporter till kommunstyrelsen med rekommendationer för effektivisering av stadens verksamheter samt att bidra till en ökad debatt och kunskap om behovet av effektivitet och effektiviseringar i Göteborgs kommun. Rådet ska finansieras inom ramen för befintliga budgeterade medel och redovisa sina kostnader och resultat årligen.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till grundskolenämnden, förskolenämnden, nämnden för funktionsstöd samt äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Remissinstansernas beslut redovisas i nedanstående tabell. Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Förskolenämnden	Avstyrker
Grundskolenämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.
Nämnden för funktionsstöd	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Omröstning Reservation
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.

Remissinstansernas överväganden

Av förskolenämndens handlingar framgår att förvaltningen bedömer att om Göteborgs Stad skulle införa ett effektiviseringspolitiskt råd skulle det medföra än mer administration och styrinformation som nämnden kan behöva agera på. Förvaltningen anser att krav på effektivisering bäst sker genom redan uppbyggt styrsystem där nämnden ska redogöra för hur de ansvarar för att förbättra verksamhet och arbetsformer. Med nämndernas underlag bör den kommunövergripande nivån kunna styra och värdera vilka effektiviseringsåtgärder som ska prioriteras mellan nämnder för att ge bäst resultat både utifrån ett resurs- samt invånarperspektiv.

Grundskolenämnden bedömer att det finns behov av en bred genomlysning av stadens och förvaltningarnas verksamheter utifrån kostnader och kvalitet, men att det inte är ett effektiviseringspolitiskt råd som är lösningen. De regelverk och riktlinjer som nämnden har att förhålla sig till är tillräckliga för att tydliggöra ansvaret för att bedriva en effektiv verksamhet. Effektivitetskravet kan tydliggöras de politiska målsättningarna, och en stärkt politisk styrning av effektivitetskraven sker med fördel i redan befintliga styrsystem, eftersom det då sker inom ramen för ordinarie planering och uppföljning. Risken med ett råd, liknande det i Lund, kan leda till oklara roller i kommunen vad gäller uppdrag och ansvar. En annan risk är att det kan leda till ökad administration genom att kommunen ska tillhandahålla information till rådet.

Nämnden för funktionsstöd framhåller att nämnden redan idag har ett ansvar för att bedriva verksamheten ändamålsenligt och effektivt inom givna ekonomiska ramar. Ett effektiviseringspolitiskt råd skulle eventuellt kunna bidra med kunskapsunderlag och förslag inom frågor som spänner över flera nämnder, men det är svårt att peka ut områden där ett råd skulle kunna bidra. För att ett råd ska vara meningsfullt krävs att analyserna är tillräckligt djupgående för att generera konkreta och användbara lösningar.

I annat fall riskerar rådet framför allt att leda till ökad administrativ belastning i nämnderna. Nämnden uttrycker även tveksamhet till hur användbart effektivitetsmålet i Kolada är för att bedöma kvalitet i relation till kostnader.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden bedömer att de befintliga regelverken, riktlinjerna och uppföljningsstrukturerna ger tillräckligt stöd för att säkerställa ett tydligt ansvar för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Införandet av ett effektiviseringspolitiskt råd skulle därmed inte bidra med ytterligare effektivitet utan snarare innebära ökad administration, ytterligare samordningskrav och risk för otydlighet i ansvarsfördelning. En sådan struktur riskerar att skapa parallella processer till redan etablerade arbetssätt, vilket bedöms vara ineffektivt.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionärernas förslag syftar till en större effektivitet i verksamheten. Det kan på sikt ge ökad långsiktig nytta för stadens invånare. Flera av remissinstanserna ställer sig dock tveksamma till att det föreslagna rådet kan bidra med sådana effekter. Det finns en risk att rådet huvudsakligen genererar kostnader och ökad administration. Nämnderna har redan ett ansvar för att använda tilldelade resurser effektivt, och bedöms också ha bäst kunskap om sin verksamhet och vilka faktorer som påverkar resultatet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har med utgångspunkt från remissinstansernas yttranden inte funnit några särskilda aspekter på förslaget.

Bedömning ur social dimension

Förslaget att införa ett effektiviseringspolitiskt råd syftar till att skapa långsiktig nytta för stadens invånare. De nämnder som yttrat sig har dock svårt att se hur ett effektiviseringspolitiskt råd kan skapa mer nytta för nämndernas målgrupper. Nämnderna bedömer sig själva vara den aktör som bäst kan avgöra vad som är de mest kostnadseffektiva insatserna för att skapa nytta för de som verksamheten är till för.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Förskolenämndens handlingar 2025-05-28 § 100
3. Grundskolenämnden handlingar 2025-05-20 § 76
4. Nämnden för funktionsstöds handlingar 2025-05-23 § 66
5. Äldre samt vård- och omsorgsnämndens handlingar 2025-05-27 § 95



Handling 2025 nr 15

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Göteborgs kommun står inför betydande utmaningar vad gäller effektiviteten i sina verksamheter, vilket märks särskilt inom grundskolan. Enligt effektivitetsindex för grundskolan, sammanställt av Kolada, har Göteborg flera gånger fått indexvärdet 0 – det lägsta möjliga. Detta innebär att kommunens grundskolor anses vara minst effektiva i Sverige. Medan kostnaderna per elev är höga motsvarar inte resultaten de förväntningar som kan ställas utifrån resurserna. Trots stora satsningar har resultaten fortsatt att ligga under förväntningarna. Göteborg har fem av Sveriges tio sämsta grundskolor och varje år lämnar tusentals göteborgska ungdomar nian utan fullständiga betyg. Enligt stadens skolkommunalråd Viktoria Tryggvadottir Rolka finns det också problem med en kultur av låga förväntningar i grundskolan och ineffektiva strukturer som försvårar utveckling.

Den bristande effektiviteten är dock inte begränsad till grundskolan. För LSS och daglig verksamhet ligger Göteborgs effektivitetsindexvärde på 10, för förskolan på 18, och för äldreomsorgen på 32.

För att möta dessa och andra utmaningar krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att stadens resurser används på ett sätt som skapar största möjliga nytta för göteborgarna. Här kan ett effektiviseringspolitiskt råd spela en viktig roll. Ett sådant råd, inspirerat av det som framgångsrikt implementerats i Lunds kommun, skulle kunna bidra till att identifiera effektiviseringspotential i den kommunala verksamheten. Rådets syfte skulle vara att ge stöd, analysera, och lämna konkreta rekommendationer för hur Göteborg kan förbättra sina processer och styrsystem i syfte att generera mer valuta för skattepengarna och skapa långsiktig nytta för göteborgarna.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Göteborgs Stad ska inrätta ett effektiviseringspolitiskt råd med syftet att granska, analysera och ge råd om hur kommunens resurser kan användas mer effektivt, med fokus på att förbättra resultatet inom kommunens verksamheter.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram riktlinjer för rådets uppdrag, sammansättning och arbetsformer, inspirerade av det råd som finns i Lunds kommun.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utse ledamöter, ordförande och vice ordförande till rådet, vilka bör inneha hög vetenskaplig eller professionell kompetens inom områden som ekonomi, organisation och samhällsvetenskap.
4. Rådets uppgifter ska bland annat innefatta:
 - Att analysera stadens verksamheter och identifiera områden med förbättringspotential
 - Att lämna årliga rapporter till kommunstyrelsen med rekommendationer för effektivisering av stadens verksamheter
 - Att bidra till en ökad debatt och kunskap om behovet av effektivitet och effektiviseringar i Göteborgs kommun.
5. Rådet ska finansieras inom ramen för befintliga budgeterade medel och redovisa sina kostnader och resultat årligen.

Sarah Ullmark (M)

Axel Josefson (M)



§ 100 Ärendenummer FSF-2025-00564

Yttrande över motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Beslut

1. Förskolenämnden avstyrker motionen om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.
2. Paragrafen är omedelbart justerad.

Justering

Paragrafen justeras omedelbart.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-04-08

Yrkanden

Anneli Rhedin (M) yrkar att nämnden ska tillstyrka motionen.

Richard Malm (S) yrkar bifall till tjänsteutlåtandets förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordförande ställer yrkandet att tillstyrka motionen mot tjänsteutlåtandets förslag till beslut och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteutlåtandets förslag till beslut.

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-08

Ärendenummer FSF-2025-00564

Handläggare

Astrid Baggeryd

E-post: astrid.baggeryd@forskola.goteborg.se

Yttrande över motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden avstyrker motionen om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.
2. Paragrafen är omedelbart justerad.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad. Motionärerna hänvisar till att kommunen har betydande utmaningar vad det gäller effektiviteten i verksamheterna.

För att möta utmaningarna föreslår motionärerna att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att stadens resurser används för att skapa största möjliga nytta för göteborgarna. För att möta utmaningarna föreslås i motionen att införa ett effektiviseringspolitiskt råd. Rådet ska bidra till att identifiera effektiviseringspotential i kommunens verksamheter.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att införa ett effektiviseringspolitiskt råd som har som syfte att ge rekommendationer anser förvaltningen inte kommer ge den effekt som eftersträvas. Det är nämnden som har det ekonomiska ansvaret efter att budgeten beslutats av kommunfullmäktige, och det är också nämnden som ska prioritera hur pengarna används. Eftersom effektivitet handlar om att minska resursinsatsen, öka volymen eller öka kvaliteten gör förvaltningen bedömningen att det är nämnderna själva som har bäst kunskap om sin specifika verksamhet och faktorer som påverkar nämndens resultat.

Ekonomiska prioriteringar bedömer förvaltningen bör ske inom ordinarie styrsystem som stadens nämnder är ålagda att följa. Genom delårs- och årsrapporter, samt ekonomiska uppföljningar, redovisar nämnden om pengarna använts effektivt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Att införa ett effektiviseringspolitiskt råd har som syfte att skapa långsiktig nytta för stadens invånare. Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bäst kan avgöra vad som är den mest kostnadseffektiva insatsen som i sig skapar bäst nytta för barnen i staden.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 21 maj 2025.

Bilaga

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad. Förskolenämnden ska inkomma med svar till stadsledningskontoret senast 30 maj.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion om att införa ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs stad. Motionärerna hänvisar till att kommunen har betydande utmaningar vad det gäller effektiviteten i verksamheterna. Hänvisning görs till de effektiviseringsmått som sammanställs av Kolada där bland annat grundskole- samt förskoleverksamheten inom staden fått låga indexvärden.

För att möta utmaningarna föreslår motionärerna att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att stadens resurser används för att skapa största möjliga nytta för göteborgarna. För att möta utmaningarna föreslås i motionen att införa ett effektiviseringspolitiskt råd. Rådet ska bidra till att identifiera effektiviseringspotential i kommunens verksamheter. Rådets syfte skulle vara att ge stöd, analysera och lämna rekommendationer för hur staden kan förbättra sina processer och styrsystem för att generera mer för pengarna och skapa långsiktig nytta för stadens invånare.

Utifrån *Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning* ska nämnd ”bedriva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet med fokus på kvalitet för den verksamheten riktar sig till. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till ansvarsområdet, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer. Nämnd ska även följa kommunfullmäktiges långsiktiga inriktningar för god ekonomisk hushållning så att verksamheten över tid bedrivs ändamålsenligt och bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning utifrån ett helhetsperspektiv” (paragraf 1).

Ovan hänvisning tydliggör att det för nämnd redan åligger ett ansvar att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt.

I stadens systematik för uppföljning ska nämnden vid del- samt årsrapportering redovisa effektivitetsmått som avser verksamhetens utveckling. I stadens *riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll* tydliggörs systematiken där nämnden ansvarar för att verksamheten ”ska bedrivas systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad och säkerställa fokus på effektivitet för ändamålsenlighet och hållbar utveckling för den verksamheten riktar sig till” (sidan 6).

Förvaltningen anser att de regler och riktlinjer som nämnden redan har att förhålla sig till är tillräckliga för att tydliggöra ansvaret för att bedriva en effektiv verksamhet. Att ställa krav i redan befintligt styrsystem bedömer förvaltningen ger ett mervärde då det är inom ordinarie planering och uppföljning som verksamheten ska utvecklas och bedrivas kostnadseffektivt.

Ett effektiviseringsråd bedöms inte ge något ytterligare värde för nämnden. Nämnden bör själv avgöra vilka effektiviseringar som är lämpliga och hur de påverkar verksamheten och den den är till för.

För att möjliggöra ett kommunövergripande perspektiv för hur resurser bäst ska användas anser förvaltningen att kommunstyrelsen tillsammans med stadsledningskontoret bör ansvara för att resurser ska fördelas mest effektivt för stadens invånare. Det är även på

denna nivå som beslut skulle kunna tas om att använda effektiviseringsmått från Kolada i stadens styrning. Dock behöver måtten problematiseras och hanteras utifrån vilken typ av jämförelse som är relevant utifrån stadens förutsättningar.

Med nämndernas underlag bör den kommunövergripande nivån kunna styra och värdera vilka effektiviseringsåtgärder som ska prioriteras mellan nämnder för att ge bäst resultat både utifrån ett resurs- samt invånarperspektiv.

Inom kommunstyrelsens verksamhet bör det finnas kompetens och möjlighet att samarbeta med annan expertis för att identifiera områden med förbättringspotential. Bedömningar kan även göras vad det gäller processer som berör flera nämnder så att dessa bedrivs effektivt och ändamålsenligt.

Att införa ett råd skapar för stadens nämnder ytterligare ett merarbete för att tillgodose rådet med underlag och bedöma rådets rekommendationer.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att om Göteborgs Stad skulle införa ett effektiviseringspolitiskt råd skulle det medföra än mer administration och styrinformation som nämnden kan behöva agera på. Förvaltningen anser att krav på effektivisering bäst sker genom redan uppbyggt styrsystem där nämnden ska redogöra för hur de ansvarar för att förbättra verksamhet och arbetsformer.

Johan Olofson

Malin Welin

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef styrning och ledning

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se.

Märk svaret med diarienummer SLK-2025-00191

**Protokollsutdrag**

Sammanträdesdatum: 2025-05-20

§ 76 Ärendenummer GSF-2025-00536

Yttrande över motion om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Beslut

Grundskolenämnden avstyrker motionen om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-04-22, som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.

Remissvaret ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 30 maj 2025.

Handlingar

1. Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad
2. Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-04-22

Yrkanden

Dario Espiga Corbo (S) yrkar bifall på förvaltningens förslag. Sofie Gyllenwaldt (M) yrkar att nämnden ska tillstyrka motionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om grundskolenämnden kan besluta i enlighet med förvaltningens förslag och finner bifall.

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se (diarienummer SLK-2025-00191)



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-22

Ärendenummer GSF-2025-00536

Handläggare

Karin Pettersson

E-post karin.pettersson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

Grundskolenämnden avstyrker motionen om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-04-22, som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt att grundskolenämnden ska yttra sig över en motion från Sarah Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad, liknande det som finns för Lunds kommun.

Motionärerna skriver att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att stadens resurser används på ett sätt som skapar största möjliga nytta för göteborgarna och att ett effektiviseringspolitiskt råd kan spela en viktig roll och kan bidra till att identifiera effektiviseringspotential i den kommunala verksamheten.

Göteborgs Stad arbetar redan idag löpande med kvalitetsutveckling och kravet på effektivitet är reglerat i Göteborgs Stads reglemente för nämnder och kommunstyrelsen. I det inledande kapitlet av reglementet anges att *"Nämnden ska fullgöra sina uppgifter med fokus på kvalitet för den verksamheten riktar sig till och effektiva arbetsformer för att utföra uppdragen."*

Den politiska styrningen av effektivitet kan stärkas genom tydligare krav på förvaltningar och bolag. Genom att ställa effektivitetskrav i redan befintliga styrsystem ger det ett mervärde då det sker inom ordinarie planering och uppföljning. Effektivitetskravet kan tydliggöras i både stadens och nämndernas politiska mål.

Grundskoleförvaltningen bedömer att motionen ska avstyrkas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det är ett åtagande gentemot befolkningen att kommunen inte förbrukar mer resurser än vad som är nödvändigt för en jämlik verksamhet med hög kvalitet. En grundläggande princip för god ekonomisk hushållning är att varje generation ska bära sina egna kostnader och finansiera den välfärd den nyttjar.

Motionärerna skriver att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att stadens resurser används på ett sätt som skapar största möjliga nytta för göteborgarna, där ett effektiviseringspolitiskt råd kan spela en viktig roll och kan bidra till att identifiera effektiviseringspotential i den kommunala verksamheten. Rådets syfte skulle vara att ge stöd, analysera och lämna konkreta rekommendationer för hur Göteborgs Stad kan förbättra sina processer och styrsystem i syfte att generera mer valuta för skattepengarna och skapa långsiktig nytta för göteborgarna. Enligt förslaget ska rådet finansieras inom ramen för befintliga budgeterade medel och redovisa sina kostnader och resultat årligen.

I grundskoleförvaltningens omvärldsanalys från 2025 beskrivs konsekvenser av den sviktande befolkningsutvecklingen. De kommande åren står Göteborgs Stad, inklusive grundskoleförvaltningen, inför betydande demografiska förändringar. Både statistiska centralbyrån (SCB) och kommunens egna prognoser pekar mot en lägre befolkningstillväxt. Som en direkt konsekvens av detta förväntas antalet barn och unga i Göteborg Stad att minska, vilket i sin tur leder till ett minskat behov av platser i förskola och skola, samtidigt som antalet äldre ökar i snabb takt.

Utifrån den sviktande befolkningsutvecklingen riskerar grundskoleförvaltningens budgetram, inom en femårsperiod, att minska med cirka 450 miljoner kronor. Antagandet bygger på befolkningsprognosen från Stadsledningskontoret (SLK) i mars 2025. Samtidigt prognosticeras förvaltningens hyreskostnader att öka kraftigt med cirka 400 miljoner kronor inom samma femårsperiod utifrån nämndens lokalbehovsplan för 2024. Många av kommunens skol- och förskolelokaler byggdes under 1960- och 1970-talen och det finns stora renoveringsbehov. Nya skolbyggnader samt ökade drifts- och underhållskostnader beräknas generera en hyresökning med omkring fyra procent per år. Det kan jämföras mot prognosen från SKR för december där prisindex för kommunal verksamhet är minus 0,3 procent 2025.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Effektivitet handlar inte enbart om att minska kostnader, utan även om att höja verksamhetens kvalitet. I skollagens 1 kapitel 9 § står det att utbildningen ska vara likvärdig. Likvärdig innebär inte att utbildningen ska vara likadan utan att kvaliteten i verksamheten ska vara så hög att målen för utbildningen kan nå oavsett var i landet verksamheten bedrivs.

En förutsättning för att uppnå en effektiv kommunal verksamhet är att resurserna i budget fördelas till verksamheterna på ett ändamålsenligt sätt. Utifrån det måste verksamheterna sedan styra medlen för en likvärdig kvalitet inom sina respektive uppdrag. Grundskoleförvaltningen har flera olika resursfördelningsmodeller där bland annat socioekonomi och extra stödinsatser är viktiga variabler för likvärdig skola.

Bedömning av barnets bästa

I FN:s barnkonvention som är svensk lag sedan 2020 finns bestämmelser gällande att alla barn är lika mycket värda och ingen får diskrimineras (artikel 2), att barns bästa ska alltid beaktas i första hand vid beslut som rör barn (artikel 3) samt att barn har rätt till utbildning och att skolan ska hjälpa barnet att utvecklas (artiklarna 28 och 29).

Förslaget om att införa ett effektiviseringspolitiskt råd syftar till att skapa långsiktig nytta för stadens invånare. Förvaltningen gör dock bedömningen att nämnden bäst kan avgöra vad som är den mest kostnadseffektiva insatsen som i sig skapar nytta för barnen/eleverna i staden.

Samverkan

Information och dialog i särskild samverkansgrupp (SSG) organisation och budget, den 7 april 2025. Information på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 12 maj 2025.

Bilaga

1. Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.

Remissvaret ska ha inkommit till stadsledningskontoret senast den 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad, liknande det som finns för Lunds kommun.

Motionärerna skriver att Göteborg står inför betydande utmaningar gällande effektivitet i verksamheterna, särskilt lyfts grundskolan som flera gånger fått indexvärde 0 enligt effektivitetsindex. Trots höga kostnader per elev är resultaten svaga med många elever som lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Motionärerna belyser att problemen även finns i andra verksamheter som LSS och daglig verksamhet samt förskola och äldreomsorg. För att vända utvecklingen föreslås att inrätta ett effektiviseringspolitiskt råd med uppdrag att ge stöd, analysera och lämna konkreta rekommendationer i syfte att generera mer valuta för skattepengarna och skapa långsiktigt nytta för göteborgarna. Motionärerna lämnar ett antal förslag till beslut i kommunfullmäktige, dessa redogörs för i bilaga 1.

Lunds effektiviseringspolitiska råd

Förvaltningen har tagit del av rapporter från Lunds effektiviseringspolitiska råd. Rådets arbete under 2021 sammanfattas i huvudrapporten "Lund kan bättre" som är en nulägesanalys av effektiviteten i Lunds kommun.

Under 2022 har rådet valt att jobba med kartläggning och analys av kommunens fastighetsbestånd eftersom fastigheter står för en stor del av kostnaden av den kommunala verksamheten. Efter 2022 har rådet inte publicerat fler rapporter, och det går inte att på hemsidan utläsa hur rådet har arbetat vidare med sitt uppdrag efter 2022.

Förvaltningen har varit i kontakt med rådets ordförande för mer information om hur rådet och kommunen har arbetat sedan 2022. Här följer en sammanfattning hur arbetet fortlöpt:

- Dialog som lett till en justering av rådets roll.
- Från 2024 är rådets arbete huvudsakligen integrerat i kommunens årliga budgetprocess.
- Rådet har två huvuduppgifter i budgetprocessen:
 - Medverka vid budgetuppstart i februari och lyfta prioriterade frågor (exempelvis spärr för onödiga kostnader, översyn av bolagsstyrning, fokus på befintliga frågor, vara bollplank).
 - Svara på specifika frågor från kommunen under budgetberedningen (exempelvis resursfördelning vid åldrande befolkning, incitament för intern tjänsteleverans).
- Rådet upplever en konstruktiv dialog med kommunen.

- Rådets inspel syftar till utveckling, även om de ibland kan uppfattas som "jobbiga".
- Rådet noterar att effektivitet har blivit en tydligare prioritet i kommunen.
- Rådet ser en positiv förändring i kultur och förhållningssätt inom kommunen.
- Kommunen har infört flera av rådets rekommendationer gällande beslutsprocessen för investeringar i verksamhetslokaler.

Nämndernas ansvar för att bedriva effektiv verksamhet

Göteborgs Stad arbetar redan idag löpande med kvalitetsutveckling och kravet på effektivitet är reglerat i Göteborgs Stads reglemente för nämnder och kommunstyrelsen.

I det inledande kapitlet av reglementet anges att *”Nämnden ska fullgöra sina uppgifter med fokus på kvalitet för den verksamheten riktar sig till och effektiva arbetsformer för att utföra uppdragen.”*

I enlighet med Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska nämnd *”bedriva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet med fokus på kvalitet för den verksamheten riktar sig till. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till ansvarsområdet, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer. Nämnd ska även följa kommunfullmäktiges långsiktiga inriktningar för god ekonomisk hushållning så att verksamheten över tid bedrivs ändamålsenligt och bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning utifrån ett helhetsperspektiv”* (§1 sid 7).

Av riktlinjen framgår även att nämnden årligen ska utvärdera och förbättra effektiviteten i det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll. I arbetet ingår att nämnden erhåller information och rapportering gällande resultat av genomförda interna uppföljningar och utvärderingar samt iakttagelser från extern revision och övrig tillsyn.

Granskning av den kommunala verksamheten

Stadsrevisionens uppdrag

Revisorernas ansvar enligt kommunallagen är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisionen spelar en central roll i det kommunala ansvarsutkrävandet och i att kontrollera att kommunens verksamheter bedrivs på ett korrekt och effektivt sätt.

Av reglementet för Göteborgs Stads revisorer framgår att granskningen ska bidra till legitimitet och förtroende åt verksamheten, samtidigt som den kan synliggöra och förmedla väsentlig och nödvändig kritik. Den övergripande revisionsuppgiften är att granska om verksamheten följer och uppnår fullmäktiges beslut och mål, att detta sker inom givna ekonomiska ramar och andra förutsättningar samt med en tillräcklig styrning och kontroll.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunallagen och i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll framgår att kommunstyrelsen har ansvar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. I detta ingår att ha överblick och kontroll över övriga

nämnders och bolagsstyrelser verksamhet och har rätt att ta del av handlingar och räkenskaper samt i övrigt följa nämnden/bolagsstyrelsen och dess verksamhet. Som en del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska respektive nämnd/bolagsstyrelse i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från utvärdering samt lämna en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett betryggande sätt.

Externa aktörer

Flera externa aktörer granskar den offentliga verksamheten, här spelar särskilt media en nyckelroll. Ett exempel på en mediagranskning där grundskoleförvaltningen uppmärksammades var i en artikel i Dagens Nyheter som publicerade 2019: *"Göteborgs kommun skulle kunna driva sina grundskolor över en miljard kronor billigare per år – med oförändrad kvalitet"*. Tidningen drog sina slutsatser utifrån nyckeltal i databasen Koladas och viktningen av bakgrundsfaktorerna till effektivitetsindex. Efter artikelns publicering gjorde förvaltningen en fördjupad analys av artikelns innehåll, det resulterade bland annat i en motiverad justering av fördelningen mellan kostnaderna för grundskola och fritidshem, på så vis ökade effektiviteten för grundskoleelever.

Effektivitetsindex

Den ideella föreningen Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har beräknat effektivitetsindex baserade på tidigare publicerade index för kvalitet och resurs i Kolada. Den statistik som effektivitetsindex grundar sig på har strukturerats, exempelvis på demografi och socioekonomi, för att kommuner och verksamheters resultat ska bli jämförbara (RKA.se).

Effektivitetsindex betydelse och träffsäkerhet

RKA menar att analyser av effektivitetsindex bör göras med stor försiktighet eftersom tillgången på data är begränsad. Men när väl nyckeltalen är publicerade på Koladas hemsida blir de lätt till en sanning, hur mycket RKA än reserverar sig för begränsad input av statistik.

Räkenskapssammandraget (RS) behöver kvalitetssäkras och göras mer användarvänligt för att 290 kommuners nyckeltal ska kunna jämföras med varandra på ett rättvisande sätt. Även om effektivitetsindex struktureras finns det andra kostnader som förklarar skillnader mellan kommuner. Exempelvis fördelas samtliga overheadkostnader (OH-kostnader) på kommunala elevkostnader och inte på skolor med enskild huvudman.

Är effektivitetsindex tillräckligt kvalitetssäkrat?

Tillsammans med SCB, Skolverket samt Uppsala och Luleå har grundskoleförvaltningen tidigare varit involverade i ett kvalitetsarbete kring RS-anvisningar. Vissa förbättringar och förtydliganden gjordes i anvisningarna men enligt grundskoleförvaltningen kvarstår det förbättringsarbete för att nå fram till mer rättvisande och jämförbara nyckeltal.

RS bygger på en komplicerad inrapporteringsmodell med tillhörande anvisningar. Det finns flera delar i RS som grundskoleförvaltningen har synpunkter på, här exemplifieras konsekvenser av fördelningar av OH-kostnader i RS.

Grundskoleförvaltningen har hemkommunsansvaret för elever, vilket innebär att vissa OH-kostnader avser kostnader för myndighetsutövning, kommungemensamma tjänster

och stadens gemensamma OH-kostnader. I RS ska samtliga OH-kostnader endast fördelas på kommunala elever och enhetskostnaden ges därmed ett extra påslag som avser fristående verksamhet. Konsekvensen blir att ju större andel av elever i en kommun som går i en fristående skola, desto färre antal kommunala elever fördelas OH-kostnaderna på.

År 2018 gjorde Riksrevisionen en granskning av RS, granskningens syfte var att undersöka om staten har skapat förutsättningar för kommuner att redovisa OH-kostnader så att RS blir ett tillförlitligt underlag för kommunjämförelser. Granskningen inriktades mot tre områden:

1. *Kommuners generella förutsättningar att fördela OH-kostnader,*
2. *Kommuners förutsättningar att redovisa OH-kostnader för insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS),*
3. *Kommuners förutsättningar att fördela OH-kostnader så att kommunjämförelser blir tillförlitliga oavsett hur verksamheten fördelas mellan egen och alternativ regi.*

Redovisningen av OH-kostnader kan utgöra en betydande felkälla vid kommunjämförelser, stod det att läsa i rapporten. Riksrevisionens sammantagna bedömning var att SCB behövde se över sitt stöd till kommunerna avseende fördelning av OH-kostnader. Utgångspunkten för översynen var att kommunerna skulle följa en tydlig och transparent fördelningsprincip, oavsett på vilken organisatorisk nivå OH-kostnaderna uppstår och oavsett i vilken driftsform verksamheten bedrivs. Riksrevisionen lämnade även ett antal rekommendationer till SCB. (RiR 2018:7) I kontakt med SCB uppgavs dock att inga förändringar i RS gjorts utifrån rekommendationerna som avsåg grundskola.

Förvaltningens bedömning

Granskning av Lunds kommuns effektiviseringsindex

Vid en granskning av Lunds verksamheters effektiviseringsindex syns ingen förbättring vid jämförelse av år 2023 med år 2020. Det är dock viktigt att påpeka att indextalen är relativa jämfört med alla 290 kommuner, exempelvis kan en kommun i sig ha samma effektivitet år från år, men relativt alla andra kommuner kan effektiviseringsindexet variera beroende på de andra kommunernas effektivitet.

Effektiviseringsindex för Lunds kommunala omsorgsverksamheter 2020–2023:

Nyckeltal		2020	2021	2022	2023
▼ Effektivitetsindex förskola		63	57	61	59
▼ Effektivitetsindex kommunal grundskola F-9		37	24	24	15
▼ Effektivitetsindex kommunal gymnasieskola		55	66	46	51
▼ Effektivitetsindex ekonomiskt bistånd		23	7	19	16
▼ Effektivitetsindex LSS boende och daglig verksamhet		47	53	74	30
▼ Effektivitetsindex äldreomsorg		30	22	14	17

Urklipp från Kolada.se

Det är svårt att utifrån rådets rapporter och fyra års redovisade effektiviseringsindex säga om Lunds kommun har blivit effektivare tack vare det effektivitetspolitiska rådet. Hade rådet inte tillkommit kanske effektiviseringsindexen hade varit lägre.

Förvaltningen bedömer att den justerade rollen som Lunds råd, se avsnitt *Lunds effektiviseringspolitiska råd*, fått kan bidra till ett mer integrerat effektiviseringsarbete i Lunds kommuns redan befintliga styrsystem.

Göteborgs Stad behöver bli effektivare

Det finns behov av en bred genomlysning av stadens och förvaltningarnas verksamheter utifrån kostnader och kvalitet, men förvaltningen bedömer inte att det är ett effektiviseringspolitiskt råd som är lösningen på stadens arbete för ökad effektivitet. De regelverk och riktlinjer som nämnden har att förhålla sig till är tillräckliga för att tydliggöra ansvaret för att bedriva en effektiv verksamhet. Risker med ett råd, liknande det i Lund, kan leda till oklara roller i kommunen vad gäller uppdrag och ansvar. En annan risk är att det kan leda till ökad administration genom att kommunen ska tillhandahålla information till rådet. Granskningen och uppföljningen bör istället göras inom den befintliga organisations- och ansvarsstrukturen.

Den politiska styrningen av effektivitet kan stärkas genom tydligare krav på förvaltningar och bolag. Genom att ställa effektivitetskrav i redan befintliga styrsystem ger det ett mervärde då det sker inom ordinarie planering och uppföljning. Effektivitetskravet kan tydliggöras i både stadens och nämndernas politiska mål, exempelvis som när Kommunstyrelsen fick i uppdrag i budget 2022 att minska administrationen inom flertalet verksamheter i staden.

Grundskoleförvaltningen bedömer att motionen bör avstyrkas.

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se (diarienummer SLK-2025-00191)

Maria Andersson

Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg

Avdelningschef Planering och Utveckling



Utdrag ur protokoll (nr 4B)
Sammanträdesdatum: 2025-05-23

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

§ 66, Dnr N161-0264/25

Nämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen om motion av Sara Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av effektiviseringspolitiskt råd i Göteborgs Stad. Syftet är att säkerställa att stadens resurser används för att skapa största möjliga nytta för göteborgarna.

Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 maj 2025.

Beslut

1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker motionens förslag om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Handlingar

Förvaltningen har den 28 april 2025 upprättat ett tjänsteutlåtande med en tillhörande bilaga. Förvaltningen föreslår att nämnden avstyrker motionens förslag om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Anna Siitam Wadman (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag att avstyrka motion om att inrätta ett effektiviseringspolitiskt råd i Göteborgs Stad.

Åsa Hartzell (M) yrkar att motionen ska tillstyrkas.

Propositionsordning

Ordförande Håkan Hallengren (S) ställer proposition på yrkandena om motion om att inrätta ett effektivitetspolitiskt råd i Göteborgs Stad, och finner det egna yrkandet att avstyrka vinner bifall. Votering begärs.

Nämnden godkänner följande voteringsordning:

Ja-röst för att avstyrka motion om att inrätta ett effektivitetspolitiskt råd i Göteborgs Stad.

Nej-röst för att tillstyrka motionen.



Utdrag ur protokoll (nr 4B)
Sammanträdesdatum: 2025-05-23

Fortsättning § 66

Omröstning

Förste vice ordförande Emma Öman (V), Pia Rönnesjö (S), Anna Siitam Wadman (MP), Ulla Ekman (V), Maria Nilsson (C) och ordförande Håkan Hallengren (S) röstar ja

Åsa Hartzell (M), Pierre Alpstranden (M), Peter Svanberg (D), Sanda Anton Henriksson (SD) och Nicola Hesselén (M) röstar nej.

Med sex röster ja och fem röster nej avstyrker nämnden motion om att inrätta ett effektivitetspolitiskt råd i Göteborgs Stad

Reservationer

Åsa Hartzell (M), Pierre Alpstranden (M) och Nicola Hesselén (M) reserverar sig mot beslutet.

Justering

Den 27 maj 2025.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsrevisionen



Utdrag ur protokoll (nr 4B)

Sammanträdesdatum: 2025-05-23

Vid protokollet

Ordförande

Håkan Hallengren (S)

Justerande

Åsa Hartzell (M)



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-28

Diarienummer N161-0264/25

Handläggare

Ulrika Landin

Telefon: 031-366 94 35

E-post: ulrika.landin@funktionsstod.goteborg.se

Svar på remiss om motion av Sara Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd avstyrker motionens förslag om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen om motion av Sara Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av effektiviseringspolitiskt råd i Göteborgs Stad, för att säkerställa att stadens resurser används för att skapa största möjliga nytta för göteborgarna. Förvaltningen anser att motionens förslag bör avstyrkas efter det redan finns i nämndens uppdrag att leverera välfärdstjänster av god kvalitet utifrån den ekonomiska ram som tilldelas nämnden från kommunfullmäktige. Det ligger också i nämndens uppdrag att säkra att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Motionens förslag syftar till att ge göteborgarna mer valuta för skattepengarna.

Förvaltningens bedömning är att det inte är uppenbart att ett effektiviseringspolitiskt råd skapar ekonomisk nytta för stadens invånare. Ett råd kräver administrativa resurser både för rådets eget arbete och för förvaltningar och bolag som behöver bidra med att ta fram underlag och information till rådet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

För att ett effektiviseringspolitiskt råd ska vara värdeskapande för stadens invånare krävs att kunskapsunderlag och liknande som rådet tar fram går djupt i frågor och att problemformuleringar och lösningar blir så pass konkreta att de blir användbara för nämnderna. Förvaltningen har svårt att se hur ett effektiviseringspolitiskt råd i staden kan skapa mer nytta för personer med funktionsnedsättning som tar del av de insatser som ingår i nämndens ansvarsområde.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 14 maj 2025.

Bilaga

1. Motion av Sara Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt att nämnden ska yttra sig över motion av Sara Ullmark (M) och Axel Josefsson (M) om inrättande av effektiviseringspolitiskt råd.

Nämndens yttrande ska ha kommit in till kommunstyrelsen senast den 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Motionens förslag

Motionärerna hänvisar i motionen till att kommunen har betydande utmaningar vad gäller effektiviteten i verksamheterna och framhåller att det krävs ett systematiskt arbete för att möta utmaningarna och säkerställa att stadens resurser används för att skapa största möjliga nytta för göteborgarna. Motionärerna föreslår att ett effektiviseringspolitiskt råd införs i Göteborgs Stad. Rådet ska bidra till att identifiera effektiviseringspotential i kommunens verksamheter och inspiration kan hämtas från Lunds kommuns där ett effektiviseringspolitiskt råd inrättades 2020.

Nämndens ansvar för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet

Av första kapitlet i *Nämnden för funktionsstöds reglemente* framgår att nämnden ska fullgöra sina uppgifter med fokus på kvalitet för den verksamheten riktar sig till och effektiva arbetsformer för att utföra uppdragen.

I *Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll* framgår att nämnden ska bedriva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet med fokus på kvalitet och till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till ansvarsområdet, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer. Av riktlinjen framgår också att det ligger i nämndens uppdrag att följa kommunfullmäktiges långsiktiga inriktningar för god ekonomisk hushållning. Vidare ska verksamheten över tid bedrivas ändamålsenligt och den ska bidra till hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning utifrån ett helhetsperspektiv. Nämnden ska också, enligt riktlinjen, årligen ska utvärdera och förbättra effektiviteten i det egna systemet för styrning, uppföljning och kontroll. I det arbetet ingår att nämnden får information och rapportering av resultat av intern uppföljning och utvärdering och iakttagelser från tillsynsmyndigheter och revision.

Effektivitetsmättet i Kolada

Effektivitetsmättet i verktyget Kolada för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), är en sammanvägning av delresultat från brukarenkät avseende bostad med särskild service (BmSS) och daglig verksamhet. Detta ger ett kvalitetsindex samt nettokostnader för dessa insatser. Effektivitetsmättet är relativt och beskriver hur Göteborg står sig i förhållande till andra kommuner. Effektivitetsmättet tas fram av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). RKA anser att analyser och jämförelser mellan kommuner bör göras med stor försiktighet då datatillgången är begränsad.

Förvaltningens bedömning

Ett effektiviseringspolitiskt råd som producerar fakta och kunskapsunderlag utifrån Göteborgs Stads kontext skulle kunna ha ett värde för politiska prioriteringar. Möjligtvis kan ett råd bidra med kunskapsunderlag och förslag på effektiviseringar inom områden frågor som rör hela staden eller flera nämnders ansvarsområden men förvaltningen har svårt att direkt peka på områden där det skulle vara gynnsamt.

För att vara värdeskapande är det viktigt att kunskapsunderlag går så pass djupt i frågor att problemformuleringar och lösningar ligger på en konkret nivå så att de blir användbara. Om så inte är fallet innebär ett effektiviseringspolitiskt råd framför allt ökad administration i nämnderna.

Förvaltningen anser att det finns en osäkerhet om hur användbart effektivitetsmålet i Kolada är för att avgöra kvaliteten i nämndens verksamhet i relation till kostnader. RKA som ansvarar för att ta fram ett effektivitetsindex konstaterar att metoden ger en relativ effektivitet i jämförelse med andra kommuner men då datatillgången är begränsad liksom möjligheten att mäta resultat kvalitet behöver analyser göras med stor försiktighet. Att utnämna vissa kommuner till effektiva är ogörligt då detta skulle kräva nationella målnivåer, vilket saknas.

Det ligger i nämndens uppdrag att leverera välfärdstjänster av god kvalitet utifrån den ekonomiska ram som tilldelas nämnden från kommunfullmäktige. Det ligger också i nämndens uppdrag att säkra att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt.

Camilla Blomqvist

Moa Ohlsson

Förvaltningsdirektör

Förvaltningscontroller

**Protokollsutdrag**

Sammanträdesdatum: 2025-05-27

§ 95 Ärendenummer AVO-2025-00302**Svar på remiss – Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad****Beslut**

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden avstyrker motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande med bilagor, 2025-03-24

Yrkanden

Mattias Tykesson (M) yrkar att nämnden tillstyrker motionen.

Maria Wählin (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag till beslut.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-24

Ärendenummer AVO-2025-00302

Handläggare

Carolina Hansson, Mia Lolic

E-post:

carolina.hansson@aldrevardomsorg.goteborg.se

mia.ilovaca@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Förslag till beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden avstyrker motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) har remitterats för yttrande till nämnden. Motionärerna hänvisar till att kommunen har betydande utmaningar vad det gäller effektiviteten i verksamheterna. För att möta utmaningarna föreslår motionärerna att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att Göteborgs Stads resurser används för att skapa största möjliga nytta för göteborgarna. För att möta utmaningarna föreslår motionärerna att ett effektiviseringspolitiskt råd införs. Rådet ska bidra till att identifiera effektiviseringspotential i kommunens verksamheter.

Göteborgs Stad arbetar redan idag löpande och strukturerat med kvalitetsutveckling, där kravet på effektivitet är reglerat i Göteborgs Stads reglemente för nämnder och kommunstyrelsen. Förvaltningen bedömer att de befintliga regelverken, riktlinjerna och uppföljningsstrukturerna ger tillräckligt stöd för att säkerställa ett tydligt ansvar för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig verksamhet. Införandet av ett effektiviseringspolitiskt råd skulle därmed inte bidra med ytterligare effektivitet utan snarare innebära ökad administration, ytterligare samordningskrav och risk för otydlighet i ansvarsfördelning. En sådan struktur riskerar att skapa parallella processer till redan etablerade arbetssätt, vilket bedöms som ineffektivt. Utifrån detta föreslår förvaltningen att motionen avstyrks.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det är ett åtagande gentemot befolkningen att kommunen inte förbrukar mer resurser än vad som är nödvändigt för en jämlik verksamhet med hög kvalitet. Motionärerna beskriver att det krävs ett systematiskt arbete för att säkerställa att Göteborgs Stads resurser används på ett sätt som skapar största möjliga nytta för göteborgarna och att ett effektiviseringspolitiskt råd kan spela en viktig roll och bidra till att identifiera

effektiviseringspotential i den kommunala verksamheten. Enligt förslaget ska rådet finansieras inom ramen för befintliga budgeterade medel och redovisa sina kostnader och resultat årligen.

Att införa ett effektiviseringspolitiskt råd som har som syfte att ge rekommendationer anser förvaltningen inte kommer ge den effekt som eftersträvas. Det är nämnden som har det ekonomiska ansvaret efter att budgeten beslutats av kommunfullmäktige, och det är också nämnden som ska prioritera hur budgeten används. Förvaltningen bedömer att det är nämnderna själva som har bäst kunskap om sin specifika verksamhet och faktorer som påverkar nämndens resultat. Ekonomiska prioriteringar bedömer förvaltningen bör ske inom ordinarie styrsystem som stadens nämnder är ålagda att följa. Genom delårs- och årsrapporter, samt ekonomiska uppföljningar, redovisar nämnden om budgeten använts effektivt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Att införa ett effektiviseringspolitiskt råd har som syfte att skapa långsiktig nytta för Göteborgs Stads invånare. Övervägande del av nämndens verksamhet har en social dimension och kan antas leda till positiva effekter och resultat utifrån denna dimension. Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bäst kan avgöra vad som är den mest kostnadseffektiva insatsen som i sig skapar bäst nytta för de göteborgare som kommer i kontakt med nämndens verksamheter.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 21 maj 2025.

Bilagor

1. Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Nämnden har att svara på remiss avseende motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) om inrättande av ett effektiviseringspolitiskt råd för Göteborgs Stad. Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Motion av Sarah Ullmark (M) och Axel Josefson (M) har remitterats för yttrande till nämnden. Motionen har även remitterats till grundskolenämnden, förskolenämnden och nämnden för funktionsstöd. Motionen avser förslag om att inrätta ett effektiviseringspolitiskt råd i Göteborgs Stad. Motionärerna framför att ett sådant, inspirerat av det som införts i Lunds kommun, skulle kunna bidra till att identifiera effektiviseringspotential i den kommunala verksamheten. Vidare skulle rådets syfte vara att granska, analysera och ge råd om hur kommunens resurser kan användas mer effektivt med fokus på att förbättra resultatet inom kommunens verksamheter.

Bakgrunden till förslaget är de utmaningar som kommunen står inför gällande effektiviteten i sina verksamheter samt resultatet för Göteborgs Stad i Koladas effektivitetsindex för grundskola, förskola, LSS och daglig verksamhet samt äldreomsorgen. Motionärerna ser att ett effektiviseringspolitiskt råd kan leda till bättre effektivitet och på så sätt skapa långsiktig nytta. Rådet ska finansieras inom ramen för befintliga budgeterade medel och redovisa sina kostnader och resultat årligen. Rådets uppgifter ska bland annat innefatta:

- Att analysera Göteborgs Stads verksamheter och identifiera områden med förbättringspotential
- Att lämna årliga rapporter till kommunstyrelsen med rekommendationer för effektivisering av Göteborgs Stads verksamheter
- Att bidra till en ökad debatt och kunskap om behovet av effektivitet och effektiviseringar i Göteborgs Stad.

Motionärerna lämnar därtill ett antal förslag om uppdrag till kommunstyrelsen angående riktlinjer, arbetsformer och sammansättning med mera. Motionärernas förslag finns i sin helhet i bilaga 1.

Nuvarande ansvarsfördelning och struktur

Nämndens ansvar

Nämnden arbetar kontinuerligt med kvalitetsutveckling och effektivitet enligt sitt reglemente och Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll. Arbetet ska bidra till ändamålsenlig verksamhet, hållbar utveckling och god ekonomisk hushållning. Nämnden ska årligen utvärdera sitt styrsystem samt redovisa effektivitetsmått i del- och årsrapporter.

Stadsrevisionens uppdrag

Revisorernas ansvarar enligt kommunallagen att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Revisionen spelar en central roll i det kommunala ansvarsutkrävandet och i att kontrollera att kommunens verksamheter bedrivs på ett korrekt och effektivt sätt.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunallagen och Göteborgs Stads riktlinjer har kommunstyrelsen ansvar för att leda och samordna kommunens verksamhet samt utöva uppsikt över nämnder och bolagsstyrelser. I detta ingår rätt till insyn och krav på att respektive nämnd/bolagsstyrelse i samband med årsrapportens upprättande rapporterar resultatet från utvärdering samt lämnar en bedömning om systemet för styrning, uppföljning och kontroll fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Resultat i effektiviseringsindex

I Kolada är det möjligt att följa effektivitetsindex per verksamhet som ämnar stödja utvärdering av kostnader och kvalitet för olika verksamheter. Göteborgs Stads äldreomsorg ser en ökning i effektivitetsindex, från 26 år 2021 till 32 år 2023.

Den ideella föreningen Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har tagit fram effektivitetsindex baserat på Koladas tidigare index för kvalitet och resurs. Statistiken är strukturerad, bland annat utifrån demografi och socioekonomi, för att möjliggöra jämförelser mellan kommuner. RKA betonar dock att analyser bör göras med försiktighet på grund av begränsad datatillgång. Räkenskapssammandraget (RS) behöver förbättras för att jämförelser ska bli rättvisande, och även efter justeringar finns kostnadsskillnader som påverkar resultaten.

Lund kommuns effektiviseringspolitiska råd

Förvaltningen har tagit del av rapporter från Lunds effektiviseringspolitiska råd. Rådets arbete under 2021 sammanfattas i huvudrapporten "Lund kan bättre" som är en nulägesanalys av effektiviteten i Lunds kommun. Under 2022 har rådet valt att jobba med kartläggning och analys av kommunens fastighetsbestånd eftersom fastigheter står för en stor del av kostnaden av den kommunala verksamheten. Efter 2022 har rådet inte publicerat fler rapporter, och det går inte utläsa på hemsidan hur rådet har arbetat vidare med sitt uppdrag efter 2022.

Vid en granskning av Lunds verksamheters effektiviseringsindex syns ingen förbättring vid jämförelse av år 2020 med år 2023. Det är dock viktigt att påpeka att indextalen är relativa jämfört med alla 290 kommuner, exempelvis kan en kommun i sig ha samma effektivitet år från år, men relativt alla andra kommuner kan effektiviseringsindexet variera beroende på de andra kommunernas effektivitet.

Grundskoleförvaltningen har varit i kontakt med rådets ordförande för mer information om hur rådet och kommunen har arbetat vidare sedan 2022. Dialog har enligt ordförande lett till en justering av rådets roll. Från 2024 är rådets arbete huvudsakligen integrerat i kommunens årliga budgetprocess. Rådet har två huvuduppgifter i budgetprocessen:

- Medverka vid budgetuppstart i februari och lyfta prioriterade frågor
- Svara på specifika frågor från kommunen under budgetberedningen

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att ett effektiviseringspolitiskt råd skulle öka administrationen för Göteborgs Stads nämnder. För att effektiviseringsrådet ska kunna fatta beslut med hänsyn till den kontext verksamheten bedrivs och utifrån Göteborgs Stads förutsättningar kommer nämnderna behöva tillhandahålla underlag. Därtill kommer ett effektiviseringspolitiskt råd innebära att nämnden har ytterligare en källa till

styrinformation som nämnden kommer att behöva omhänderta. Det finns även risk för oklara roller och ansvarsfördelning. Förvaltningen anser att de befintliga strukturerna redan är tillräckliga för att säkerställa en effektiv verksamhet.

Förvaltningen anser att kommunstyrelsen tillsammans med stadsledningskontoret bör ansvara för att effektivt fördela resurser för Göteborgs Stads invånare. Kommunstyrelsen bör ha kompetens och samarbetsmöjligheter för att identifiera förbättringspotential och säkerställa effektiva processer. Med underlag från nämnder kan den kommunövergripande nivån prioritera effektiviseringsåtgärder för att nå bästa resultat både utifrån ett resurs- samt invånarperspektiv.

Ett effektiviseringsråd bedöms inte ge något ytterligare värde för nämnden. Nämnden bör själv avgöra vilka effektiviseringar som är lämpliga utifrån hur de påverkar verksamheten och den den är till för.

Mia Lolic

Förvaltningscontroller

Babbs Edberg

Förvaltningsdirektör